

اثرات گردشگری شهری بر وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی منطقه ۳ شهر شیراز

سید ظهیرالدین علی معزی^۱، جعفر برومند مهر^۲، نریمان طیبی^۳، حمیدرضا اقبال پور شیرازی^۴

^۱ کارشناس ارشد مدیریت شهری

^۲ کارشناس ارشد نقشه برداری

^۳ کارشناس ارشد نقشه برداری

^۴ کارشناس ارشد نقشه برداری

s.ali.moezzi@gmail.com

چکیده

بر پایه وجود ارتباط موثر گردشگری شهری بر وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کمک می کند که اثرات گردشگری شهری در شهر بخصوص منطقه ۳ شناسایی شده و مورد توجه قرار گیرد. با این فرض که این پژوهش بر این است تا ضمن بررسی اثرات گردشگری شهری (مثبت و منفی) ناشی از توسعه گردشگری شهری نحوه درک شهروندان از تأثیرات گوناگون بر ابعاد وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ره به صورت کلی مورد بررسی قرار گیرد. که این مهم از این رو است که نحوه درک شهروندان از اثرات گردشگری و رضایتمندی شهروندان و مسئولان شهری از وجود اثرات گوناگون آن یکی از شاخص های مهم در جهت توسعه منطقه ۳ شیراز می باشد. در حالی که در اکثر موارد در بررسی اثرات گردشگری شهری این موضوع مورد دقت و توجه خاص قرار نمی گیرد. لذا در این پژوهش در راستای تحقیق های آتی و همچنین نحوه گردشگری شهری مورد مطالعه قرار گیرد.

کلمات کلیدی: گردشگری شهر، اقتصاد، اجتماع، فرهنگ و شهر شیراز

مقدمه

اهمیت صنعت گردشگری امروزه به حدی رسیده است که به عنوان بزرگترین صنعت خدماتی جهان درآمده و سالانه میلیون ها نفر توریست در سرتاسر جهان با انگیزه های گوناگون در حال جابه جایی و سفر می باشند. بسیاری از کشورهای پیشرفته و در حال توسعه با درک جایگاه جهانگردی در چرخه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، ارتباطات و مسائل سیاسی این فعالیت انسانی پویا و صنعت بدون دود را در سرلوحه فعالیت های پیشرو در کشورشان قرار داده اند و از منافع کوتاه مدت و بلند مدت آن که در پرتو برنامه ریزی و مدیریت صحیح نمایان می گردد بهره مند می شوند (مرادی و رحمانی، ۱۳۸۹، ۴۲).

فعالیت گردشگری از جمله فعالیت های است که از نظر ماهیت خود یک محصول اجتماعی- فرهنگی است و از نظر برنامه ریزی و

مدیریتی یک فعالیت میان بخشی محسوب می شود. در واقع امروزه صنعت جهان گردی به عنوان یکی از ابزارهای مهم در شناساندن هویت ملی و فرهنگی، تحصیلی، درآمد، رشد و پویایی اقتصاد شمرده می شود (مشیری و نظریان، ۱۳۸۵). بعد اجتماعی و فرهنگی حرکت گردشگران در محیط های شهری از نکات قابل بحث در فضای گردشگری شهری است زیرا برخوردی که بین میزبان و میهمان به وجود می آید، اختلاف فرهنگی استفاده از فضای شهری یا چندگانه بودن عملکردی شهری و تونع مصرف کنندگان شهری است (ورائی و همکاران، ۱۳۹۳، ۱۰۳). گردشگری از نظر ماهوی قبل از اینکه به عنوان یک پدیده اقتصادی مطرح باشد، یک امر فرهنگی است؛ به گونه ای که در پیرامون آن آثار فرهنگی بسیاری شکل می گیرد. فرهنگ و اهمیت آن در گردشگری و شیوه تعامل و تبادل فرهنگی در مسائل گردشگری با انتشار بیانیه مانیل در سال ۱۹۸۰ در اجلاس مجمع عمومی سازمان جهانی گردشگری مورد توجه اساسی قرار گرفت. در این بیانیه ضمن بر شمردن آثار اجتماعی و فرهنگی ناشی از گردشگری داخلی و بین المللی از دولت ها خواسته شد تا در حفظ منابع فرهنگی کوشا باشند؛ به نحوی که استفاده ی مستمر، باعث نابودی آنها نشود (حسینی، ۱۳۸۹، ۱۶۸).

این پژوهش با توجه به عدم وجود بررسی های منظم و سیستماتیک در مورد این مفهوم، بررسی جامعی در مورد مفهوم کنونی و سیاست های گردشگری شهری در رابطه با وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و چارچوب نظری آن دارد، همچنین سعی شده است به گزاره های اصلی این مفهوم و نظرات مختلف پیرامون آنها پرداخته شود. منطقه سه شیراز با حدود و وسعت ۱۷۴۴ هکتار که حدود ۱۴ درصد مساحت کل شیراز را در بر دارد و در جهت شمال شرق شهر شیراز واقع شده است. جمعیت این منطقه ۱۹۱۴۰۵ نفر با تراکم ۱۳۰ نفر در هکتار برای این منطقه برآورد شده است. رابطه انسان و محیط در آن به وضوح نمایان است و هدف از این بحث توجه به مفاهیم و الزامات مناسب به این موضوع در این شهر است.